

Příkladový vzor možného zpracování HACCP

Systém HACCP

Provozovny stravovacích služeb s výrobou teplých pokrmů

Název:

Adresa:

Provozovatel:

IČ:

Zpracoval:

Platnost od:

1. ÚVOD

Provozovatel potravinářského podniku má povinnost dle čl.5, odst. 1 Nařízení EP a Rady (ES) č. 852/2004 vytvořit a zavést jeden nebo více nepřetržitých postupů založených na zásadách HACCP a podle nich postupovat.

Zařazení typu podniku dle příručky „Zásad správné výrobní a hygienické praxe“:

- provozovna je zařazena do **II. typu potravinářského podniku:**
„Provozovna, kde se provádí výroba, příprava a zpracování potravin“ a jejich uvádění do oběhu s omezeným rizikem.

V odkazu Nařízení EP a Rady (ES) č. 1169/2011 o poskytování informací o potravinách spotřebitelům **musí být spotřebitel informován o výskytu alergenů v nabízených pokrmech a nápojích.** Způsob poskytnutí této informace je popsán na www.khsjih.cz ve složce „Otázky a odpovědi“ → „Stravovací služby a dotazy v oblasti hygieny potravin“ (<http://www.khsjih.cz/otazky-odpovedi/?otazka=12>).

VYMEZENÍ VÝROBNÍ ČINNOSTI A ÚKOLŮ PROVOZOVATELE

<u>Provozovatel:</u>	
<u>IČO:</u>	
<u>Název provozovny:</u>	
<u>Sídlo provozovny:</u>	
<u>Otevírací doba:</u>	
<u>Oblast činnosti:</u>	hostinská činnost
<u>Specifikace činnosti:</u>	restaurace a např.: pizzerie s převahou pokrmů na objednávku rest. a např.: s převahou hotových pokrmů.....
<u>Rozsah výroby:</u>	• hotová jídla typu „denní menu“• jídla na objednávku (minutkový charakter stravovacích služeb a pizza)• externí stravovací služby (pizza na objednávku s rozvozem)• výčep piva a rozlévaných nápojů• doplňkový prodej balených potravin
<u>Průměrný výkon za den:</u>	
<u>Počet zaměstnanců:</u>	

2. ZAJIŠTĚNÍ BEZPODMÍNEČNĚ NUTNÝCH POŽADAVKŮ HYGIENY POTRAVIN

V odkazu přihlášení se k dodržování ZSVHP (část II., str. 17) potvrzuje provozovatel zajištění všech uvedených požadavků:

- zajištění požadavků *stavebně technických* a dispozičních je doloženo příslušným kolaudačním rozhodnutím a provedenou registrací provozovny na pracovišti KHS;
- zajištění požadavků na *bezpečné suroviny* je zajištěné nákupem potravin s řádně doloženými doklady o jejich spotřebě včetně požadavků na jejich skladování;
- zajištění požadavků na *bezpečné zacházení s potravinami* je zajištěno jejich řádným značením pro zajištění jejich sledovatelnosti při dodržení požadovaného teplotního řetězce;
- zajištění *sledovatelnosti potravin* (rozpracovaných polotovarů, pokrmů a předvařených potravin) je řešeno samostatně v kapitole č. 4;
- zajištění požadavku *bezpečného nakládání s odpady a postupů pro regulaci škůdců* (deratizaci) je plnění dle příložených smluvních dokladů k jejich zajištění;
- zajištění *sanitačních opatření* (čištění a dezinfekce) se zaměřením na prevenci je řešeno v sanitačním řádu provozovny (viz kapitola č. 8);
- zajištění požadavků na *pracovníky (zdravotní stav a hygiena)* je zajištěno školením personálu (vstupní a periodické školení, viz kapitola č. 6) a vypracovaným seznamem osobních ochranných pracovních prostředků (pracovní ochranný oděv, obuv vč. požadavků na používání sítěk na vlasy /a vousy/, rukavic na určité činnosti nebo profese).

3. TECHNOLOGICKÉ VYBAVENÍ PROVOZOVNY

- *Zákres, popř.: fotodokumentace dle vlastní provozovny*

3. POSKYTOVANÉ STRAVOVACÍ SLUŽBY - CHARAKTERISTIKA

Čepované pivo

- pivo je pokrm určený k přímé spotřebě bezprostředně po výčepu,
- pivo si udrží své chuťové vlastnosti do doby, kdy nastane ztráta pěny, teplota piva na kohoutku kolem optimálně + 5°C až + 7°C tak, aby pivo ve sklenici mělo teplotu + 6°C až + 8°C

Masné výrobky a výrobky studené kuchyně

- masné výrobky, saláty, přílohová zelenina apod. jsou po kuchyňské úpravě (mytí, loupání, krájení aj.) podávány za studena, produktu jsou určeny k přímé spotřebě,
- teplota ve všech částech pokrmu nesmí překročit při uvádění do oběhu +12°C, datum použitelnosti stanoví výrobce potraviny, pokrmy studené kuchyně pro podávání v rámci hostinské činnosti jsou vyrobeny na objednávku a jsou určeny k přímé spotřebě bez časové prodlevy po dohotovení, nejsou určeny k uchovávání, rozpracované produkty jsou skladovány při teplotě do +8°C se spotřebou tentýž, tyto produkty jsou obvykle skladovány v uzavřených nádobách nebo jsou zabaleny do potravinářské fólie bez dalšího značení

Pizza

- těstový korpus doplněný přílohou dle typu pizzy, pokrm se peče dle průměru a výška korpusu cca 7 – 12 minut při teplotě + 200 °C až + 220 °C, náplně charakteru rozpracovaného pokrmu (uzeniny, sýry apod.) jsou uchovávány v chladícím pultu při teplotě do
- pokrmy jsou připravovány na objednávku a jsou určeny k přímé spotřebě (neuchovávají se), při expedici se balí do expedičního obalu (papírová krabice), který je označen štítkem s uvedením výrobce, datem výroby a datem spotřeby, rozváží se v „termoobalu“ za teploty + 60°C

Hotové pokrmy, minutková kuchyň

- pokrmy jsou vyráběny dle standardních kulinářských postupů a receptur, kde menu obvykle sestává z polévky a hlavního jídla, hlavní jídlo se tradičně člení na pokrm a přílohu (příkrm),
- pokrm na talíři bývá obvykle přizdoben (zeleninová „obloha“),
- teplé pokrmy jsou uváděny do oběhu v den výroby s tím, že jsou uchovávány při teplotě vyšší než +60°C a to nejdéle 4 hodiny od dovaření,
- pokrmy připravované na objednávku (minutky) jsou určeny k přímé spotřebě, tento typ pokrmu se dále neuchovává,
- rozpracované produkty (polotovary, rozpracované pokrmy) jsou značeny datem výroby a spotřeby a uchovávají se při teplotě +8 °C nejpozději do druhého dne

Doplňkový prodej balených potravin

- doplňkový prodej v sortimentu nápojů, pochutin, cukrovinek, tabákových výrobků apod.

!! VÝROBA ZAMRAZENÝCH PRODUKTŮ A ZCHLAZENÝCH POKRMŮ !!

- **zchlazené pokrmy:** teplý pokrm po dokončení tepelné úpravy je během 60 minut zchlazen na + 10 °C a následně dochlazen při + 4°C v chladícím zařízení, příp. se následně „zamrazí“ při - 18 °C v mrazírenském zařízení,
- **ohřev zchlazených pokrmů se provádí co nejrychleji (max. do jedné hodiny) na teplotu minimálně 75 °C v jádře pokrmu a následně se uchovává při teplotě minimálně 60°C po dobu 4 hodin,**
- produkty (dodané suroviny, potraviny v době použitelnosti nebo minimální trvanlivosti) jsou kuchyňsky ošetřeny (porcování aj.) a následně „zamrazeny“ při - 18 °C v mrazírenském zařízení.

Doba spotřeby:

- **zamrazené produkty** jsou označeny názvem a datem zamrazení (doba spotřeby **3 měsíce** od zamrazení),
- **předvařené zchlazené pokrmy** jsou označeny názvem výrobku a datem výroby (doba spotřeby **3 dny včetně dne výroby**).

Požadavky na skladování a sledovatelnost potravin

Skladování potravin (rozpracovaných polotovarů, pokrmů)

- zakoupené balené, zabalené a nebalené potraviny jsou skladovány v prostorách s požadovanou teplotou, jak deklaruje jejich výrobce nebo osoba uvádějící je do oběhu;
- u nebalených potravin jsou k dispozici od dodavatelů údaje o době použitelnosti a podmínkách jejich skladování;
- skladové prostory s řízeným mikroklimatem tj. chladicí a mrazicí zařízení jsou vybaveny teploměry pro kontrolu nastavení výkonu těchto zařízení.

zakoupené nebalené potraviny

Každá zakoupená potravina (surovina) má zajištěnou sledovatelnost v následujících úrovních:

- **nebalené potraviny** jsou v místě skladování označeny datem příjmu s uvedením doby trvanlivosti nebo spotřeby (DT – trvanlivost do: ... , DS - spotřeba do: ...)
- dále je zajištěna **následná dohledatelnost** v identifikaci osoby, která dodala surovinu, datum transakce a doba trvanlivosti nebo spotřeby potravin (dodací listy)

upravené potraviny (rozbalené, porcované, pro provedené kulinářské úpravě apod.)

- upravené potraviny určená k další úchově před jejich konečnou kulinářskou úpravou (rozpracovaný pokrm, polotovar, předvařený pokrm, zchlazený nebo zamrazený) zabalené či nebalené v GN mají sledovatelnost zajištěnou označením **názvu a datem spotřeby (DS)**

pokrmy

- teplé pokrmy určené k podávání v teplém stavu, do 4 hodin po dokončení tepelné úpravy v místě výroby a studené přílohy (přízdoby) určené k podávání do 4 hodin po dokončení jejich úpravy v místě výroby, **nejsou značeny**, ostatní pokrmy (teplé, studené, předvařené apod.) ve skupinovém obalu nebo v jednotlivých porcích jsou značeny dle ZSVHP názvem a DS (včetně dalších požadavků § 37 vyhl. č. 137/2004 Sb.)

4. STANOVENÍ KRITICKÝCH KONTROLNÍCH BODŮ, ZNAKŮ A HODNOT KRITICKÝCH OCHRANNÝCH MEZÍ, STANOVENÍ POSTUPU SLEDOVÁNÍ, STANOVENÍ NÁPRAVNÝCH OPATŘENÍ A VERIFIKAČNÍCH POSTUPŮ

Na provozovně jsou stanoveny pouze kritické body (**CP – bez nutnosti vedení záznamu**), postihující kontrolu bezpečnosti potravin dodržováním požadavků zásad správné výrobní a hygienické praxe. Sledované CP body mají charakter vizuální kontroly:

- příjem a nákup surovin
- skladování surovin
- rozmrazování surovin
- čistá příprava surovin
- tepelná úprava
- zchlazování pokrmů
- výdej pokrmů (kontrola teploty vpichovým teploměrem).

U potravin, kde jsou po opracování (porcování, smažení, vaření, pečení, výčep aj.) zjištěny nedostatky daných opatření, je proveden záznam s vyznačením data, zjištěného nedostatku a podpis odpovědné osoby.

V případě stížnosti spotřebitele na výrobek, je stížnost zaznamenána s datem, předmětem a způsobem řešení stížnosti.

5. OVĚŘOVÁNÍ SYSTÉMU

Plán kritických bodů je nutné přezkoumat a *minimálně 1x/rok* provést revizi systému (přezkoumat analýzu nebezpečí, CP body) a případně ho upravit (doplnění, stanovení CCP bodů atd.), a nebo provést revizi v případě:

- změny surovin
- změny receptury
- změny technologie
- změny postupu výroby
- na základě požadavků a připomínek zákazníků
- zkušeností z provozu
- stížností apod.

Provozovna	
Pracovník provádějící ověření	
Datum kontroly	
Rozsah kontroly	
Výsledek ověření	
Přijatá opatření, popř. úpravy	

DOTAZNÍK PRO SEBEHODNOCENÍ PROVOZOVNY

- ZDROJ:**

internetové stránky:

http://www.khsjih.cz/soubory/stravovaci-sluzby/zasady_svhp_II.pdf

- strana č. 33

SEBEHODNOCENÍ				
Hygiena a bezpečnost pokrmů				
Požadavek	Plnění			<i>Poznámka</i>
	ANO	NE	%	Uveďte, čím je stanoveno, kde uloženo:
Osobní hygiena a zdravotní stav, osobní čistota: a) Mají pracovníci upravený vzhled, dbají na osobní čistotu a čistotu pracovního oděvu? b) Jsou nehty na rukou krátce zastříženy a nejsou nalakovány? c) Nenosí při práci pracovníci žádné šperky, které by mohly spadnout do potravin nebo které není možné řádně čistit nebo v případě potřeby dezinfikovat?				
Mytí rukou: a) Je důkladné mytí rukou samozřejmostí? b) Umývá si pracovník důkladně ruce před zahájením pracovní činnosti, při přechodu z nečisté práce (např. manipulace se syrovým masem, vejci apod.) na čistou (např. výdej pokrmů, manipulace s čistým nádobím apod.), po použití WC a kapesníku? c) Jsou k dispozici zásobníky s tekutým mýdlem? d) Je zajištěno osoušení rukou po umytí?				
Ochranné oděvy: a) Jsou používány tam (kde je to vhodné) ochranné oděvy včetně pokrývky hlavy? b) Používá se pracovní obuv? c) Je dostatečně zajištěno oddělení ukládání ochranných a civilních oděvů? d) Jsou ochranné oděvy i obuv udržovány v čistotě, která odpovídá charakteru vykonávané práce? e) Pokud se používají rukavice, jsou vyhovující?				

1.4 Chování pracovníků: 1.4.1 Dodržují pracovníci v místnostech, kde se manipuluje s potravinami a pokrmů, zásady hygienického chování? 1.4.2 Neolizují se prsty, lžice nebo vidličky při degustaci pokrmů (ochutnávání, zkoušení)? 1.4.3 Je zamezeno kašláni, kýčání pracovníků tak, aby nebyla ohrožena bezpečnost pokrmů?				
1.5 Zdravotní stav pracovníků: 1.5.1 Znají zaměstnanci své povinnosti a ví např. že musí v případě onemocnění průjmových, horečnatých, hnisavých navštívit lékaře a upozornit ho na činnosti, které vykonávají? 1.5.2 Jsou pracovníci informováni o tom, že je nutné výskyt průjmu, zvracení, nevolnosti, hnisavých zánětů hlásit svému nadřízenému? 1.5.3 Je při zranění v průběhu pracovní směny (např. pořezání) ihned rána očištěna?				
1.6 Návštěvy: 1.6.1 Používají návštěvníci, pokud vstupují do Provozu, ochranné oděvy?				
2. Školení 2.1 Je zajištěno školení zaměstnanců? 2.2 Jsou vedeny záznamy o školení?				
3. Standard provozovny 3.1 Stavebně technický stav: 3.1.1 Jsou v provozních prostorách stavební závady? 3.1.2 Není v provozních prostorách poškozená dlažba, poškozená omítka nebo průsaky či vlhkost stěn? 3.1.3 Jsou stěny až do výše přiměřené pro jednotlivé pracovní postupy opatřeny hladkým povrchem? 3.1.4 Je k dispozici dostatečný počet zařízení na mytí rukou? 3.1.5 Je zabezpečen dostatečný přívod studené a teplé vody? 3.1.6 Nejsou umyvadla používána na čištění a omývání potravin? 3.1.7 Nejsou zařízení z materiálu, který koroduje? 3.1.8 Nedochází k proudění vzduchu z nečisté do čisté části provozu? 3.1.9 Je odvětrání funkční? 3.1.10 Jsou povrchy dveří hladké, snadno čistitelné a dezinfikovatelné?				
5. Provozní hygiena 4.1 Je zpracován sanitální řád s vymezením odpovědnosti pracovníků? 4.2 Nejsou vytvořeny v provozních místnostech překážky bránící řádnému čištění (uložené přepravky na podlaze, nevhodné umístění zařizovacích předmětů apod.)? 4.3 Jsou řádně a podle potřeby čištěny stroje a zařízení včetně „mrtvých prostor“, není poškozen jejich povrch, je prováděna pravidelná údržba? 4.4 Jsou podle potřeby obměňovány a udržovány mycí linky na nádobí a čisticí utěrky? 4.5 Jsou pravidelně čištěny regály, zásuvky, povrchové plochy kuchyňských pracovních stolů, regálů a zařizovacích předmětů?				

4.6 Nejsou v provozovně staré nepotřebné, vyřazené předměty nebo zařízení? 4.7 Uklidí každý pracovník po skončení pracovní činnosti své pracoviště tak, aby mohlo být provedeno důkladné čištění příp. dezinfekce? 4.8 Je evidentní čistota komunikací v provozních místnostech? 4.9 Je odpad shromažďován do jasně identifikovatelných uzavíratelných nádob?				
5. Ochrana proti škůdcům 5.1 Dbá se v provozních prostorách na zamezení výskytu škůdců? 5.2 Jsou pracovníci poučeni o výskytu, životě a hubení škůdců? 5.3 Jsou v oknech používaných k větrání osazeny sítě proti vnikání hmyzu, které lze snadno vyjmout a vyčistit? 5.4 Nejsou v provozních prostorách přítomna domácí zvířata?				
6. Systém HACCP 6.1 Jsou uplatňovány postupy založené na principech HACCP? 6.2 Jsou uchovávány po nezbytnou dobu potřebné dokumenty a záznamy?				
7. Kouření 7.1 Je respektován zákaz kouření v odbytových místnostech vyhrazených pro nekuřáky? 7.2 Dodržuje se absolutní zákaz kouření ve výrobních, skladovacích a dalších prostorách, pokud nejsou k tomuto účelu vyhrazeny?				
8. Sledovatelnost 8.1 Jsou zabezpečeny postupy potřebné k informacím o surovinách a dodávaných produktech tzv. „krok vpřed, krok vzad.“?				
9. Skladování 9.1 Nejsou u používaných surovin překračovány spotřební lhůty? 9.2 Dbá se na to, aby kontejnery a nádoby nebyly ukládány na podlahu (nedochází ke znečištění z povrchu podlahy) a nejsou potraviny i pokrmy negativně ovlivňovány navrstvením jejich obalů? 9.3 Nejsou v chladících a mrazících prostorách (skříních, boxech) uloženy nesourodé potraviny, které by se vzájemně mohly nepříznivě ovlivňovat? 9.4 Kontroluje se pravidelně předepsaná teplota, pro potraviny a pokrmy vyžadující chlazení ?				
10. Technologické zpracování 10.1 Jsou v provozu řešeny čisté a nečisté zóny ? 10.2 Je odděleno zpracování syrového masa, vajíček a brambor a kořenové zeleniny? 10.3 Nedochází ke křížení neslučitelných činností . hotové pokrmy vs. suroviny? 10.4 Je zajištěno a kontrolováno dostatečné (řádné) tepelné opracování? 10.5 Je hodnocena kvalita oleje a tuků používaných při tepelné úpravě? 10.6 Nedochází při výrobě a uvádění pokrmů do oběhu k nežádoucím prodlevám? 10.7 Nejsou do čerstvě připravených pokrmů přimíchávány zbytky? 10.8 Jsou používány při manipulaci kleště, vidlice apod. k omezení ruční manipulace zejména s hotovými pokrmy? 10.9 Používají se různá, jasně rozlišitelná prkénka a nástroje pro nečisté a čisté činnosti? 10.10 Je dodržován tzv. „chladírenský řetězec.“?				

6. ŠKOLENÍ PRACOVNÍKŮ

- školení pracovníků je *prováděno pravidelně jedenkrát do roka*
- ze školení je proveden záznam s prezentací zúčastněných osob, který je ponechán na provozovně
- při nástupu nového pracovníka provede vedoucí provozu jeho proškolení včetně vyhotovení záznamu o školení

Datum:

Školitel:

Rozsah základního školení pracovníků:

- znanosti pracovníka pro výkon činností epidemiologicky závažných
- zásady osobní hygieny
- zásady provozní hygieny
- zásady správné výrobní praxe
- k čemu slouží systém kritických bodů
- činnost při sledování znaků zásad SVP (ochranných kritických bodů)
- metoda sledování znaků (ochranných – kritických bodů)
- vedení dokumentace

Účastník	Podpis

7. VEDENÍ DOKUMENTACE

Základní dokumentace systému kritických bodů:

- Příručka „Systém HACCP“

Související dokumenty:

- Zásady správné výrobní a hygienické praxe ve stravovacích službách
<http://www.khsjih.cz/index.php?id=156>
- Hygienický balíček ES
<http://www.khsjih.cz/index.php?id=58>
- Hygiena a bezpečnost
<http://www.bezpecnostpotravin.cz/>
<http://www.spotrebitele.info/potravin.cz/>
<http://www.bezkonzervantu.cz/>
<http://www.jidelny.cz/>
- Receptury
<http://www.prima-recepty.cz/>
<http://www.vareni.cz/>
- Provozní řád provozovny
- Sanitační řád
- Evidence zdravotních průkazů zaměstnanců
- Seznam osobních ochranných pracovních pomůcek

8. SANITAČNÍ PLÁN

Denní průběžný úklid:

- úklid pracovních ploch, použitého technologického vybavení, podlah a odstranění všech odpadů v kuchyni, úklid baru, odbytové části a hygienického zařízení návštěvníků,

Týdenní úklid

- denní úklid s užitím *mycích prostředků s desinfekčním účinkem*, a navíc úklid chladírenského zařízení, vnitřních prostor kuchyňského nábytku, sanitace podlah, pracovních ploch a stěn za pracovními plochami a technologickým vybavením, úklid skladových ploch a regálů,

Měsíční úklid

- týdenní úklid navíc úklid a sanitace mrazírenského zařízení

Sanitační den (generální úklid)

- měsíční úklid, a navíc úklid a sanitace vnitřních ploch kuchyňského nábytku, omyvatelných ploch za strojním a technologickým vybavením kuchyně, digestoří, mytí oken, úklid šaten a umývárny

Úklidové prostředky

Na mytí a sanitaci jsou používány prostředky:

.....uvést všechny prostředky, které se používají, např.: i rozdělení dle barev atd.....

Dávkování:

Dávkování sanitačních prostředků se provádí dle návodu výrobce, např.: 1 díl přípravku do 50 dílů vody (2 % roztok). V případě uvedení pouze doporučené koncentrace sanitačního roztoku v % se příprava použitého roztoku provádí dle vzorce:

$$\frac{\text{mycí voda (litr)} \times \text{koncentrace mycího roztoku (\%)}}{100} = \text{množství prostředku do vody (litr)}$$

Příklad:

- příprava 3 % roztok SUMA Bac ve vědru se 6 litry vody
 $6 \times 3 : 100 = 0,18$
Do vědra se 6 litry vody se přidá 0,18 litru přípravku, tj. 1,8 decilitru přípravku SUMA Bac.

Zpracoval: Pavla Musilová

Dne: 7.4.2017